

Institut za
javne financije

NEWSLETTER

doi: 10.3326/nlh.2026.10

Povremeno glasilo
Instituta za javne
financije

#10

Zagreb, svibanj 2026.

Zagreb,
svibanj 2026.

#10

NEWSLETTER

UVODNA RIJEČ

3

PRIKAZI RADOVA

6

Socijalna podrška i naknade za osobe s invaliditetom u Hrvatskoj

Obrazovanje i društvena mobilnost u Hrvatskoj i Grčkoj: utjecaj javnih politika

Analiza troškovne efikasnosti javnih općih bolnica u Hrvatskoj

NAJAVE DOGAĐANJA

17

ODRŽANA DOGAĐANJA

19

PREDAVANJA I PREZENTACIJE

23

PUBLIKACIJE INSTITUTA

25

UVODNA RIJEČ

Novi broj *Newslettera* Instituta za javne financije donosi prikaz triju radova posvećenih važnim izazovima hrvatskoga javnog sektora: socijalnoj uključenosti ranjivih skupina, jednakosti prilika u obrazovanju te učinkovitosti javnih usluga. Iako su teme naizgled različite, pokreće ih isto pitanje: kako javne politike i podjela javnih sredstava djeluju na jednakost i kvalitetu života u Hrvatskoj?

U prvome radu analiziraju se **socijalne naknade za osobe s invaliditetom u Hrvatskoj** i njihov položaj u usporedbi s drugim državama članicama EU-a. Drugi rad bavi se **međugeneracijskom obrazovnom i profesionalnom mobilnošću u Hrvatskoj i Grčkoj**, odnosno pitanjem u kojoj mjeri obiteljsko porijeklo određuje životne ishode djece. Treći rad proučava **troškovnu efikasnost javnih općih bolnica u Hrvatskoj** i otvara pitanje učinkovitoga korištenja raspoloživih javnih sredstava. Zajednički gledano, radovi pokazuju smanjenje relativne razine potpore osobama s invaliditetom u Hrvatskoj, postojan utjecaj socioekonomskoga porijekla na obrazovne i profesionalne ishode te velike razlike u efikasnosti među javnim bolnicama.

Teme pravednosti, uključenosti i učinkovitosti javnog sustava obilježile su i druge aktivnosti Instituta u proteklome razdoblju. Institut za javne financije krajem 2025. objavio je knjigu „**Javne politike za osobe s invaliditetom u Hrvatskoj**” urednice Marijane Bađun. Knjiga donosi kritičku, interdisciplinarnu analizu politika koje utječu na svakodnevni život 17,5% stanovništva Hrvatske te upozorava da je unatoč napretku zakonodavnoga i strateškoga

okvira njihov najveći izazov i dalje provedba u praksi, osobito u područjima obrazovanja, zapošljavanja i smanjenja siromaštva. Knjiga je dostupna u otvorenome pristupu u repozitoriju Instituta.

Nadalje, Institut je organizirao i niz drugih događanja, predavanja i prezentacija posvećenih aktualnim pitanjima javnih politika i ekonomike javnog sektora. Posebno se izdvajaju **međunarodna znanstvena konferencija o priuštivosti stanovanja** te dodjela **nagrada Zaklade Hanžeković** za najbolje znanstvene radove. U brojnim PSE predavanjima i drugim prezentacijama otvarane su teme fiskalne politike, tržišta rada, mirovinskoga sustava, makroekonomske stabilnosti, stanovanja, transparentnosti i ekonomskih kretanja u Hrvatskoj i inozemstvu. Institut je prošle godine objavio **Izješće o održivom poslovanju za 2024. godinu** te nastavlja objavljivati znanstveno utemeljene publikacije o aktualnim fiskalnim zbivanjima i analize tema iz područja ekonomike javnog sektora.

Uz prikaz dosadašnjih aktivnosti, u ovome broju donosimo i najavu događanja koja će i u nastavku godine okupiti domaće i međunarodne stručnjake oko važnih tema javnih financija. Međunarodni znanstveni skup *Managing Tax System Complexity in the Digital Age: Domestic and International Perspectives* održat će se 21. i 22. svibnja 2026. u Zagrebu, u suorganizaciji Instituta za javne financije, sveučilišta *New South Wales* i *Queensland University of Technology* te Sveučilišta u Rijeci. Vodeći stručnjaci koji se bave pitanjima porezne složenosti predstaviti će strategije njezina upravljanja iz domaće i međunarodne perspektive, s posebnim naglaskom na ulogu digitalizacije poslovanja i društva.

Posebno mjesto među događanjima ima godišnja konferencija Instituta za javne financije, koja se ove godine održava povodom **50. obljetnice časopisa *Public Sector Economics (PSE)***. Konferencija je posvećena razvoju discipline ekonomike javnog sektora od sredine 1970-ih do danas te raspravi o budućim smjerovima istraživanja i prakse u području javnih financija. Konferencija će se održati 23. listopada 2026. u Zagrebu.

Vjerujemo da će sadržaj ovoga broja biti poticaj za daljnje čitanje, stručnu raspravu i bolje razumijevanje izazova i mogućnosti javnog sektora.

Socijalna podrška i naknade za osobe s invaliditetom u Hrvatskoj

Pripremio: Emil Vargović

Osobe s invaliditetom posebno su ranjiva društvena skupina, često u nepovoljnome ekonomskom položaju. Odgovarajuća socijalna potpora nužna je za unapređenje kvalitete njihova života. Stoga su istraživači Instituta za javne financije proveli analizu o dostupnim socijalnim naknadama za osobe s invaliditetom u Hrvatskoj i povezanim novčanim izdancima. Hrvatska se nalazi među polovinom zemalja koje izdvajaju veći udio BDP-a za socijalne naknade vezane uz invaliditet. Tijekom razdoblja 2013. – 2023. zabilježen je trend pada udjela izdataka za naknade za invaliditet u BDP-u, a izdatci po stanovniku prema standardu kupovne moći niži su od prosjeka EU-a. Unatoč reformama posljednjih godina, u Hrvatskoj je potrebno napraviti više za unapređenje životnoga standarda osoba s invaliditetom.

Osobe s invaliditetom prepoznate su kao posebno ranjiva društvena skupina, izložena većemu riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. Susreću se s raznim osobnim i društvenim

preprekama s kojima se osobe bez invaliditeta obično ne susreću. Nejednake životne mogućnosti, visoki troškovi života s invaliditetom, neprilagođena okolina te često neučinkovit pristup socijalnoj potpori ključne su prepreke pri ostvarenju životnoga standarda usporedivoga sa standardom osoba bez invaliditeta. Odgovarajuća potpora i razne socijalne naknade nužne su za unapređenje kvalitete života osoba s invaliditetom. Svrha je najvećega dijela naknada za osobe s invaliditetom osigurati dohodovnu potporu i omogućiti prevladavanje raznih prepreka koje ograničavaju njihovo ravnopravno sudjelovanje u društvu.

Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom predstavlja napredak u definiranju standarda zaštite prava osoba s invaliditetom. Ipak, sustavi socijalne potpore razlikuju se diljem svijeta, a često su i nedostatni – zbog ograničenoga opsega socijalnih naknada i usluga, nedovoljne informiranosti osoba s invaliditetom ili neučinkovitoga pristupa odgovarajućoj socijalnoj potpori. Ti izazovi postoje i diljem EU-a. Mnoge se zemlje EU-a, uključujući Hrvatsku, susreću s problemima neodgovarajuće socijalne potpore za osobe s invaliditetom i nejednakostima u pristupu naknadama na temelju spola, vrste invaliditeta ili prebivališta.

U poglavlju „**Socijalne naknade za osobe s invaliditetom u Hrvatskoj**” (Institut za javne financije, 2025) **Emil Vargović**, **Martina Pezer** i **Slavko Bezeredi** iz Instituta za javne financije istražuju osnovne socijalne naknade i druga prava iz područja socijalne zaštite za osobe s invaliditetom u Hrvatskoj i potom analiziraju povezane novčane izdatke, u usporedbi sa zemljama EU-a. Socijalne naknade vezane uz invaliditet u Hrvatskoj obuhvaćaju novčane naknade i naknade u naravi, odnosno poticaje i socijalne usluge koje pružaju

širok spektar podrške usmjeren na financijsku pomoć, socijalnu uključenost, obrazovanje i radnu integraciju osoba s invaliditetom te pomoć njihovim obiteljima. Unatoč povećanju iznosa pojedinih naknada, osobe s invaliditetom u Hrvatskoj i dalje znatno ovise o skrbi i financijskoj potpori obitelji. Usporedba sa zemljama EU-a pokazuje da se u 2022. Hrvatska nalazi na sredini ljestvice zemalja koje troše veći udio BDP-a na socijalne naknade vezane uz invaliditet iako se taj udio kreće oko prosjeka EU-a. Analiza pokazuje trend pada udjela izdataka za naknade vezane uz invaliditet u BDP-u u Hrvatskoj u razdoblju 2013. – 2023. Udio se smanjio s 2,7% na 1,8% BDP-a. S druge strane, ukupni izdatci za sve naknade socijalne zaštite na gotovo su istoj razini na početku i na kraju promatranoga razdoblja (oko 20% BDP-a). Udio izdataka za naknade za osobe s invaliditetom u ukupnim izdatcima za naknade socijalne zaštite postupno se smanjuje. U 2013. oko 13% sredstava za naknade socijalne zaštite pripalo je osobama s invaliditetom, a u 2023. samo 9%. Analiza izdataka za naknade vezane uz invaliditet po stanovniku prema standardu kupovne moći pokazuje da se Hrvatska tijekom razdoblja 2013. – 2022. nalazila na sredini ljestvice, ali su izdatci u Hrvatskoj niži od prosjeka EU-a.

Od 2021. u Hrvatskoj su provedene razne reforme radi unapređenja zakonodavnoga okvira i sustava socijalne potpore za osobe s invaliditetom. Ističu se povećanja pojedinih naknada te uvođenje inkluzivnoga dodatka (2024.) i kalkulatora socijalnih naknada (2025.). Aplikacija kalkulatora socijalnih naknada predstavlja bitan iskorak jer prethodno pregled naknada unutar sustava socijalne zaštite na nacionalnoj razini nije bio objedinjen pa građani nisu imali mogućnosti dobiti potrebne informacije na jednome mjestu. Uvođenje mjere inkluzivnoga dodatka predstavlja najvažniju

reformu sustava socijalne skrbi, ali njezin učinak na unapređenje kvalitete života djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom tek treba istražiti. Unatoč reformama sustava socijalne potpore i povećanjima iznosa pojedinih naknada u 2024. i 2025., u javnim raspravama i dalje prevladava zabrinutost oko nedostatnih izdvajanja za osobe s invaliditetom.

Premda je poželjno povećati iznose naknada za osobe s invaliditetom, izazov su nedostatna javna sredstva. Veći bi naglasak stoga trebao biti na učinkovitosti korištenja dostupnih sredstava i poboljšanju ciljanosti i dostupnosti postojećih programa potpore. Učinkovitost pritom narušavaju fragmentiranost sustava potpore i ostvarivanja prava osobama s invaliditetom, dugotrajni postupci odobravanja prava te administrativna neučinkovitost, što otežava pristup pojedinih naknadama i dovodi do slabijega iskorištavanja sredstava.

Potrebno je uzeti u obzir da ni najbolje osmišljene socijalne naknade neće biti dovoljne za osiguravanje pune ravnopravnosti osoba s invaliditetom bez znatnih ulaganja u prilagodbu okoline, uključujući obrazovanje, pristup uslugama, veću uključenost osoba s invaliditetom u proces donošenja odluka i razne druge mjere koje nisu izravno vezane uz socijalne naknade, ali čije bi unapređenje moglo povećati učinkovitost postojećih sustava potpore. Kao i u svim zemljama EU-a, u Hrvatskoj je potrebno više napraviti glede unapređenja životnoga standarda i ravnopravnosti osoba s invaliditetom. Napredak postoji, ali se često odvija nedovoljno brzo. Rad je nastao u sklopu projekta „**Socijalna zaštita, oporezivanje i društveno blagostanje u Hrvatskoj (SOB)**”, koji financira Europska unija (*NextGenerationEU*).

Obrazovanje i društvena mobilnost u Hrvatskoj i Grčkoj: utjecaj javnih politika

Pripremila: Sara Čulo

Društvena mobilnost ključna je za jednakost prilika u životu, poput pristupa kvalitetnom obrazovanju, zapošljavanju i društvenom napredovanju. Istraživanje koje se temelji na podacima EU-SILC-ova (engl. European Union Statistics on Income and Living Conditions) anketnog upitnika ukazalo je na opadajući trend uzlazne obrazovne mobilnosti u Hrvatskoj i Grčkoj, a rezultati sugeriraju da viša razina obrazovanja roditelja povećava vjerojatnost da će se njihova djeca zaposliti na boljim radnim mjestima. Iako su obrazovne nejednakosti smanjene u objema zemljama, i dalje su prisutne, zbog čega ekspanzija formalnoga obrazovanja radi smanjenja nejednakosti nije dovoljna ako nije popraćena mjerama kojima će se umanjiti utjecaj socioekonomskoga porijekla.

Hrvatska i Grčka u posljednjih su nekoliko desetljeća iskusile velike promjene, počevši s opsežnim tranzicijskim procesima koji su okončani njihovim pristupanjem Europskoj uniji, iako u znatno različitim razdobljima (Grčka 1981., Hrvatska 2013.). U objema zemljama društvene i kulturne strukture poput obiteljskih veza i

neformalnih kanala imaju važnu ulogu u mogućnostima za obrazovanje i profesionalni napredak pojedinca. Dijelevi i probleme znatnih regionalnih razlika te iseljavanja visokoobrazovane radne snage. Dimenzije društvene mobilnosti analizirane u članku „[The influence of education on social mobility in Croatia and Greece: a comparative analysis](#)” (*Public Sector Economics*, 2025) opisuju mogućnosti pojedinaca da poboljšaju svoj društveni položaj u odnosu na obitelj iz koje potječu, ponajprije obrazovanjem i profesionalnim statusom. U objema zemljama obrazovanje ima ključnu ulogu u povećanju prilika za društveni napredak, ali obiteljsko porijeklo i dalje snažno utječe na obrazovne i profesionalne ishode.

[Sara Čulo](#) (Institut za javne financije) i [Georgios Kitsoleris](#) (*De Montfort University*, Leicester) u svojem radu analiziraju razinu i obrasce društvene mobilnosti u Hrvatskoj i Grčkoj te ispituju ulogu obrazovanja u oblikovanju međugeneracijske obrazovne i profesionalne mobilnosti. Naglasak je na utjecaju obiteljskoga porijekla na životne ishode pojedinaca. Analiza se temelji na podacima triju specifičnih modula EU-SILC-ova (engl. *European Union Statistics on Income and Living Conditions*) anketnoga upitnika (2011., 2019. i 2023.) u kojima su dostupni podaci o ispitanicima i njihovim roditeljima. Analiza se temelji na kombinaciji mjera apsolutne obrazovne mobilnosti, uvjetnih vjerojatnosti i ekonometrijskih modela (engl. *ordered logit* i *multinomial logit*).

Rezultati su pokazali opadajući trend uzlazne obrazovne mobilnosti u objema zemljama, dok je analiza profesionalne mobilnosti pokazala visoku međugeneracijsku perzistenciju, točnije velik utjecaj obiteljskoga porijekla na profesionalne ishode djece. Pojedinci čiji roditelji imaju viši stupanj obrazovanja imaju veću

uzlazne profesionalne mobilnosti. Ovaj rezultat potvrđuje ključnu ulogu obrazovanja u oblikovanju obrazovnih i profesionalnih, a posljedično i drugih životnih ishoda pojedinca. Iako su proteklih godina nejednakosti u pristupu obrazovanju u objema zemljama smanjene, one su i dalje prisutne.

Autori ukazuju na to kako ekspanzija formalnoga javnog obrazovanja ne može umanjiti obrazovne nejednakosti ako nije popraćena mjerama koje će ublažiti utjecaj socioekonomskoga porijekla pojedinca. Primjeri takvih mjera uključuju cjelodnevnu školu, manji broj učenika u razredima radi osiguranja kvalitete nastavnoga procesa te financijsku pomoć usmjerenu prema ranjivim skupinama. Važan čimbenik društvene mobilnosti predstavljaju i ulaganja kućanstava u obrazovanje, što može biti problematično u slučajevima obitelji s nižim iznosima raspoloživoga dohotka. Kako bi se ublažio utjecaj socioekonomskoga porijekla na obrazovne ishode, a time i potaknula obrazovna mobilnost, važno je djelovanje država usmjereno prema osiguravanju jednakoga pristupa obrazovanju od najranije dobi.

Analiza troškovne efikasnosti javnih općih bolnica u Hrvatskoj

Pripremio: Romario Marijanović

Analiza troškovne efikasnosti 19 javnih općih bolnica u Hrvatskoj za godine 2015., 2016., 2021. i 2022. provedena je analizom omeđivanja podataka (engl. Data Envelopment Analysis – DEA). Procijenjena je efikasnost korištenja novčanih sredstava (rashoda i izdataka bez ulaganja u građevinske objekte) u ostvarivanju zdravstvenih rezultata/usluga (mjerenih brojem bolničkih dana liječenja, stopom popunjenosti kreveta/stolica u dnevnim bolnicama te brojem ambulantnih usluga u polikliničko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti). Troškovna efikasnost analiziranih bolnica kretala se u rasponu od 48% do 100%. Analizu treba promatrati kao jedan od mogućih pogleda na zdravstveni sustav, a ne kao konačnu ocjenu troškovne efikasnosti općih bolnica. Zbog ograničene dostupnosti podataka analiza obuhvaća sužen skup varijabli te ne uključuje sve čimbenike koji mogu utjecati na troškovnu efikasnost općih bolnica.

Starenje stanovništva u Hrvatskoj povećava potražnju za zdravstvenim uslugama, zbog čega raste pritisak na financijsku

održivost javnog zdravstvenog sustava. Opće bolnice pritom nose veliki teret akumuliranih dugova i proračunskih manjkova, zbog čega procjena njihove troškovne efikasnosti postaje ključno pitanje javne politike. U članku „[Analysis of the Cost Efficiency of Public General Hospitals in Croatia](#)” (*Central European Public Administration Review*, 2025) [Romario Marijanović](#), [Mihaela Bronić](#) i [Simona Prijaković](#) (Institut za javne financije) u okviru projekta „[Efikasnost javnih usluga na lokalnim razinama vlasti – definicije, mjerenja i analize \(EJU\)](#)”, koji financira Europska unija (*NextGenerationEU*), analiziraju troškovnu efikasnost 19 javnih općih bolnica.

Troškovna efikasnost definira se kao sposobnost bolnica da uza zadanu razinu pruženih zdravstvenih usluga minimiziraju troškove (koji se mjere kao rashodi i izdatci bez ulaganja u građevinske objekte), odnosno da što učinkovitije pretvaraju troškove u zdravstvene usluge.

U istraživanju je korištena metoda DEA-a za procjenu relativne troškovne efikasnosti javnih općih bolnica, odnosno model Bankera, Charnesa i Coopera (1984.) (*BCC model*) koji mjeri efikasnost usporedbom svake pojedine bolnice s ostalim bolnicama. Analiza je provedena za godine 2015. i 2016. te za 2021. i 2022. Korišten je jedan ulazni pokazatelj (ukupni rashodi i izdatci bolnica bez ulaganja u građevinske objekte) te tri izlazna pokazatelja (broj dana bolničkoga liječenja, stopa zauzetosti kreveta/stolica u dnevnim bolnicama i broj ambulantnih usluga u polikliničko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti). Analiza se temelji isključivo na javno dostupnim administrativnim podacima, što predstavlja jedno od ključnih ograničenja rada. Naime, pokazatelji poput broja bolničkih dana liječenja, stope popunjenosti kreveta/stolica u dnevnim bolnicama

te broja ambulantnih usluga u polikliničko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti ne predstavljaju savršene mjere zdravstvenih rezultata i usluga, već aproksimacije onoga što je trenutačno mjerljivo na razini zdravstvenoga sustava.

Rezultati pokazuju da se troškovna efikasnost bolnica kretala u rasponu od 48% do 100%. U promatranim godinama dio bolnica ostvario je maksimalnu efikasnost, dok su ostale pokazivale određena odstupanja od granice efikasnosti. Tijekom pandemije zabilježen je pad prosječne troškovne efikasnosti. Važno je naglasiti da je mjerena relativna efikasnost, odnosno da je svaka bolnica uspoređivana s ostalim bolnicama iz uzorka.

Bolnice u Kninu, Našicama, Puli i Varaždinu bile su troškovno efikasne u svim promatranim godinama, pri čemu su bolnice u Puli i Varaždinu često služile kao referentne (engl. *benchmark*) bolnice. Analiza također upućuje na povezanost između veličine bolnice i troškovne efikasnosti jer veće bolnice, mjerene razinom ukupnih rashoda, u pravilu ostvaruju višu efikasnost. To može biti povezano s ekonomijom opsega i razmjera, odnosno prednostima koje proizlaze iz većega opsega pruženih usluga. Rezultati također pokazuju relativnu stabilnost razina efikasnosti za promatrano razdoblje, pri čemu su bolnice koje su bile efikasne prije pandemije uglavnom zadržale taj status i tijekom pandemije, dok su manje efikasne bolnice ostale ispod granice efikasnosti.

Zaključno, unatoč ograničenjima, rezultati ukazuju na postojanje prostora za povećanje troškovne efikasnosti hrvatskih općih bolnica. Iako su neke bolnice, poput onih u Puli i Varaždinu, dosljedno ostvarivale maksimalne rezultate i predstavljale primjere najbolje prakse, analiza ukazuje na to da bi većina bolnica mogla

racionalizirati rashode i izdatke bez smanjenja razine pruženih usluga. Analiza također pokazuje da veće bolnice, mjerene ukupnim rashodima, u pravilu ostvaruju višu troškovnu efikasnost, dok manje bolnice mogu učinkovito koristiti ograničene resurse, ali uz manji opseg aktivnosti. Ovi nalazi upućuju na potrebu sustavnijega praćenja performansi te usmjeravanja upravljačkih i reformskih mjera prema bolnicama s nižom efikasnošću, uz primjenu dobrih praksi najuspješnijih ustanova. Istodobno, ograničena dostupnost i razina detaljnosti podataka predstavljaju važan izazov, pa je za kvalitetnije analize i informirano donošenje odluka nužno osigurati potpunije i strukturiranije baze podataka o bolnicama.

NAJAVE DOGAĐANJA

Konferencija *Public Sector Economics 2026*

Ove godine Institut za javne financije obilježava 50 godina objavljivanja časopisa *Public Sector Economics* (PSE), organizacijom konferencije posvećene razvoju ekonomike javnog sektora od sredine 1970-ih do danas. Konferencija *Public Sector Economics 2026: Fifty years of public sector economics* održat će se 23. listopada 2026. u Zagrebu i na njoj će se analizirati ključni izazovi javnih politika i budući smjerovi istraživanja i prakse u području javnih financija, u domaćem, ali i širem međunarodnom kontekstu. Raznolike teme obuhvaćaju razvoj i ograničenja suvremenih poreznih i sustava socijalnoga osiguranja, održivost (makro)fiskalne politike, stare i nove uloge države i javnog sektora, njegovu modernizaciju, institucionalne promjene i očekivanja te nove metodološke pristupe u istraživanju javnih financija. Pozvano predavanje održat će profesor **Imran Rasul**.

Znanstveni skup *Managing Tax Complexity*

U svibnju 2026. u Zagrebu će se održati međunarodni znanstveni skup *Managing Tax System Complexity in the Digital Age: Domestic and International Perspectives*, u suorganizaciji Instituta za javne financije, sveučilišta *New South Wales* i *Queensland University of Technology* te Sveučilišta u Rijeci. Skup će se održati 21. i 22. svibnja, a bavit će se složenošću suvremenih poreznih sustava u uvjetima ubrzane digitalizacije gospodarstva i društva.

Okupit će međunarodne znanstvenike i stručnjake koji će predstaviti radove o suvremenoj poreznoj administraciji u različitim državama, digitalizaciji poreznih prijava, međunarodnoj poreznoj transparentnosti, fiskalnom upravljanju te ulozi tehnologije u pojednostavnjenju, ali i mogućemu rastu složenosti poreznih sustava. Predviđeno je preko 20 izlaganja te panel-rasprava o ravnoteži između poreznoga pojednostavnjenja i ciljeva javnih politika, međunarodnoj usklađenosti i standardizaciji poreznih sustava.

ODRŽANA DOGAĐANJA

Predstavljanje knjige „Javne politike za osobe s invaliditetom u Hrvatskoj”

U Predstavništvu Europske komisije u Hrvatskoj 18. ožujka 2026. predstavljena je knjiga urednice Marijane Bađun „Javne politike za osobe s invaliditetom u Hrvatskoj”, koja donosi kritičku i interdisciplinarnu analizu javnih politika koje utječu na osobe s invaliditetom. Knjiga je okupila 20 autora iz područja ekonomije, socijalnoga rada, edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti, demografije, prava i javnog zdravstva. U 13 poglavlja analiziraju se različiti aspekti invaliditeta i javnih politika – od učestalosti i uzroka invaliditeta te odnosa starenja i invaliditeta do pitanja obrazovanja, zapošljavanja, dugotrajne skrbi i stanovanja. Također se obrađuju pitanja diskriminacije na tržištu rada, siromaštva, socijalnih naknada, mirovinskog sustava, poreznih olakšica te javnog financiranja udruga osoba s invaliditetom.

Knjigu su predstavili urednica Marijana Bađun te recenzenti Marko Buljevac sa Studijskog centra socijalnog rada Pravnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Danijel Nestić s Ekonomskog instituta u Zagrebu. O javnim politikama za osobe s invaliditetom govorili su Judita Cuculić Župa iz Predstavništva Europske komisije u Hrvatskoj, pravobranitelj za osobe s invaliditetom Darijo Jurišić te Marica Mirić, predsjednica Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske (SOIH).

Istaknuto je da je u posljednja dva desetljeća ostvaren znatan zakonodavni i strateški napredak u politikama zaštite prava osoba s invaliditetom te da knjiga može doprinijeti provedbi tih politika u praksi. Sudionici su se složili da se položaj osoba s invaliditetom ne može unaprijediti djelomičnim ili jednostranim djelovanjem, već je potreban interdisciplinarni i sveobuhvatan pristup zasnovan na znanstvenim podacima kakvi se mogu pronaći u ovoj knjizi.

Knjiga je nastala u okviru projekta „[Socijalna zaštita, oporezivanje i društveno blagostanje u Hrvatskoj \(SOB\)](#)”, koji financira Europska unija (*NextGenerationEU*), a dostupna je u otvorenom pristupu u [repozitoriju Instituta za javne financije](#).

Konferencija PSE 2025: Priuštivost stanovanja – što je novo?

Na međunarodnoj znanstvenoj konferenciji *Housing affordability: what is new?* održanoj 26. rujna 2025. Institut za javne financije okupio je stručnjake s europskih sveučilišta i institucija, kao i kreatore stambenih politika iz Hrvatske i drugih europskih zemalja kako bi raspravljali o najnovijim saznanjima iz ekonomike i politike priuštivosti stanovanja. U fokusu konferencije bili su novi znanstveni uvidi, međunarodna iskustva i europske inicijative, kao i naponi gradova Osijeka, Splita i Zagreba da u suradnji s Europskom investicijskom bankom razviju održive modele stambene politike.

Tijekom konferencije raspravljalo se o ključnim izazovima i trendovima koji oblikuju stambena tržišta – poput starenja stanovništva, mobilnosti, migracija i urbanizacije – kao i o potrebnim

institucionalnim i političkim koracima kako bi se osigurao pravedan i održiv pristup stanovanju. Ciljevi su bili istaknuti ključne izazove povezane sa stanovanjem, bolje razumijevanje njihova opsega, utjecaja i posljedica, istražiti nove mogućnosti javnih politika i približiti se održivim i pravednim rješenjima.

Sudionicima konferencije uvodno su se obratili Vjekoslav Bratić, ravnatelj Instituta za javne financije, **Željko Uhlir**, državni tajnik u Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, **Hana Zoričić**, zamjenica glavne državne rizničarke Ministarstva financija, **Hana Huzjak**, ekonomska savjetnica Europske komisije u Hrvatskoj, te **Ivan Puh**, koordinator projekta iz Zaklade *Friedrich Ebert* u Zagrebu.

Dodijeljene nagrade Zaklade Hanžeković za 2025. godinu

Zaklada prof. dr. Marijan Hanžeković dodijelila je 19. studenoga 2025. nagrade za najbolje znanstvene radove u 2025. godini. Nagrade se dodjeljuju u dvjema kategorijama: redovitoj, za koju se dobiva diploma, medalja i 6.500 eura, te studentskoj, koja se nagrađuje diplomom i s 2.000 eura.

U kategoriji redovitih radova nagrađen je rad „**Različiti putevi inflacije: uloga šokova ponude i potražnje primjenom anketnih podataka u analizi sektorskih pritisaka u Hrvatskoj**” **Frane Banića** iz Direkcije za ekonomske analize Hrvatske narodne banke i **Guzmána González-Torresa** iz Direkcije za ekonomiku, statistiku i istraživanja Središnje banke Italije.

NEWSLETTER

U kategoriji studentskih radova nagrađen je rad „[Inflacija u Hrvatskoj: nova era prognoziranja uz strojno učenje](#)” autora **Mihaela Brusana** i **Jakova Čorka**, obojice studenata Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Članovi Odbora za dodjelu nagrada Zaklade Hanžeković za 2025. bili su: Marijana Bađun (Institut za javne financije u Zagrebu), Bruno Ćorić (Ekonomski fakultet u Splitu), Maja Klun (Fakultet za javnu upravu u Ljubljani), Katarina Ott (Institut za javne financije u Zagrebu) i Josip Tica (Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu).

Nagrađeni radovi objavljeni su u časopisu [Public Sector Economics](#), 1/2026.

Rok za predaju radova za natječaj za 2026. godinu je 1. lipnja, a dodatne informacije dostupne su na mrežnoj stranici [Zaklade](#).

PREDAVANJA I PREZENTACIJE

Institut redovito organizira niz prezentacija i predavanja na kojima se predstavljaju rezultati istraživanja i istraživačkih projekata, kao i članci objavljeni u znanstvenom časopisu *Public Sector Economics* radi popularizacije znanja, ali i promicanja otvorene znanosti.

Izdvajamo sljedeća PSE predavanja i prezentacije:

Optimalne fiskalne politike za postizanje makroekonomske stabilnosti: primjer Slovenije / Reinhard Neck (Sveučilište u Klagenfurtu, Austrija), 4. ožujka 2026.

Jaz u skrbi između roditeljskog dopusta i uključivanja u rani predškolski odgoj i obrazovanje u Hrvatskoj / Ana Marija Sikirić Simčić (Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci), 17. veljače 2026.

Učinci ulaganja u politike tržišta rada na dinamiku nezaposlenosti u zemljama OECD-a / Osama Shaikh (Sveučilište Hacettepe u Ankari, Turska), 21. siječnja 2026.

Uspješnost, odgovornost i transparentnost – pouke iz Mehanizma za oporavak i otpornost za Višegodišnji financijski okvir / Ivana Maletić (Europski revizorski sud), 26. studenoga 2025.

Kako najbolje prognozirati kratkoročna kretanja ekonomske aktivnosti u Hrvatskoj? / Mateo Ljubišić (Direkcija za ekonomske analize Hrvatske narodne banke), 13. studenoga 2025.

NEWSLETTER

Isplati li se podizati dobnu granicu za odlazak u mirovinu? / Hermes Morgavi (OECD, Odjel za ekonomiju), 29. listopada 2025.

Kako preraspodjela radnika među poduzećima utječe na kretanje plaća u Hrvatskoj / Ivana Čičak (Hrvatska narodna banka) i Josip Raos (Energetski institut Hrvoje Požar), 14. listopada 2025.

Od ostalih događanja izdvajamo:

Rezultati OECD-ovog izvješća za Hrvatsku za 2026. o priuštivijem stanovanju / Federica De Pace (OECD, Odjel za ekonomiju), 5. veljače 2026.

Predstavljanje sveučilišnog udžbenika Uvod u makroekonomsko modeliranje / Josip Tica (Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), 15. listopada 2025.

PUBLIKACIJE INSTITUTA

Osvrti Instituta za javne financije

Periodična publikacija *Osvrti Instituta za javne financije* nasljednik je ranijih izdanja Instituta, *Aktualnih osvrta* i *Newslettera*. U osvrtima istraživači komentiraju aktualna fiskalna zbivanja i analiziraju teme iz područja ekonomike javnog sektora. Namijenjeni su zainteresiranoj javnosti i medijima, a od posljednjega *Newslettera* iz rujna 2025. objavljeni su:

br. 144 – *Kako dodatno porezno rasteretiti visoke plaće?* / Ivica Urban, 9. listopada 2025.

br. 145 – *Nejednakosti u uključenosti u rani i predškolski odgoj i obrazovanje* / Sara Čulo, 9. prosinca 2025.

br. 146 – *Ostvarenje proračuna općina, gradova i županija u 2023. i 2024.* / Mihaela Bronić, Katarina Ott, Simona Prijaković, Branko Stanić, Romario Marijanović i Marta Soldić, 22. prosinca 2025.

br. 147 – *Hrvatska i umjetna inteligencija: više ulaganja u infrastrukturu nego u vještine* / Matea Cvjetković, 9. travnja 2026.

Sva izdanja *Osvrta Instituta za javne financije* objavljuju se i na engleskome jeziku – *IPF Notes*.

Public Sector Economics

Public Sector Economics međunarodni je znanstveni časopis u izdanju Instituta za javne financije koji objavljuje teorijske, empirijske i *policy* članke iz područja ekonomike javnog sektora analizirajući ulogu i funkcioniranje javnog sektora na makroekonomskim, sektorskim i mikroekonomskim razinama, na razvijenim tržištima i onima u razvitku. Časopis je **od 24. rujna 2025. uvršten u prestižnu bazu *Web of Science***, u sklopu *Emerging Sources Citation Indexa* (ESCI). Riječ je o važnome priznanju koje potvrđuje kvalitetu uredničkog rada, recenzentskog postupka i objavljenih znanstvenih članaka te dodatno povećava međunarodnu vidljivost i prepoznatljivost časopisa koji je već indeksiran i u nizu drugih relevantnih domaćih i međunarodnih baza. Uvrštavanje u *Web of Science* posebno je važno jer ove godine časopis **obilježava 50 godina redovitog izlaženja**.

Časopis je nastao 1976. pod imenom *Financijska praksa* (kasnije *Financijska teorija i praksa*), a od 2010. objavljuje se samo na engleskome jeziku pod nazivom *Financial Theory and Practice*. Od 2017. časopis mijenja ime u *Public Sector Economics* te izlazi kao elektronička publikacija. Do 2021. pojedini objavljeni članci koji su bili zanimljivi široj čitateljskoj publici prevodili su se na hrvatski i objavljivali u izdanju *Odabrani prijevodi*. Godišnje se objavljuju četiri broja i svi su radovi dostupni u otvorenom pristupu na [službenoj stranici časopisa](#).

U [posljednjem broju časopisa u 2025.](#) objavljeni su radovi koji se bave optimalnim fiskalnim politikama za Sloveniju te učincima ulaganja u politike tržišta rada na dinamiku nezaposlenosti različitih

demografskih skupina u zemljama OECD-a. Analizira se i kako sustavi plaćanja prema učinku (*pay-for-performance*) mogu smanjiti probleme koordinacije integriranih pružatelja zdravstvenih usluga. Daljnji radovi istražuju vremenski jaz u Hrvatskoj između završetka plaćenoga roditeljskog dopusta i ostvarivanja prava na usluge ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja, dok se u usporednoj analizi ispituje utjecaj obrazovanja na društvenu mobilnost u Hrvatskoj i Grčkoj. Posljednji članak analizira ključne čimbenike koji utječu na porezni moral studenata u Hrvatskoj.

Prvi i jubilarni broj časopisa objavljen u 2026. donosi dva nagrađena članka s natječaja Zaklade Hanžeković, oba posvećena inflaciji u Hrvatskoj. Tematski dio ovog izdanja otvara pitanja deviznih tečajeva i međunarodnog monetarnog sustava – od globalne dominacije američkoga dolara i njezinih učinaka na javni dug do uloge deviznih pričuva i vjerodostojnosti ekonomskih politika u krizama i vojnim sukobima. Ovaj tematski dio uredili su gostujući urednici Balázs Égert i Dubravko Mihaljek.

Izvešće o održivom poslovanju Instituta za javne financije za 2024. godinu

Institut za javne financije objavio je u listopadu 2025. **Izvešće o održivom poslovanju za 2024. godinu** s ciljem sustavnoga praćenja okolišnih, društvenih i upravljačkih čimbenika te jačanja transparentnosti u radu. Iako Institut nije obveznik primjene **Direktive o korporativnom izvještavanju o održivosti ni Europskih standarda izvještavanja o održivosti**, kao korisnik javnih sredstava

dobrovoljno primjenjuje te standarde. Pritom se vodi načelom „ne nanosi značajnu štetu”, koje nalaže da nijedna aktivnost Instituta ne smije imati značajan negativan utjecaj na okoliš. Ovakav oblik izvještavanja važan je jer pridonosi jačanju povjerenja javnosti, unapređenju učinkovitosti i otpornosti Instituta te potiče razvoj održivoga poslovanja u javnome sektoru.

U okolišnome dijelu Izvješća ukupne emisije Instituta u 2024. procijenjene su na 43,1 tCO₂, pri čemu Institut svjesno bira održiviju energetska kombinaciju koristeći se tarifnim modelom koji jamči da najmanje polovica kupljene električne energije potječe iz obnovljivih izvora. U društvenome dijelu ističe se visoka razina rodne ravnopravnosti jer žene čine 54% zaposlenih, kao i visoka razina zadovoljstva zaposlenika utvrđena anketom provedenom u listopadu 2024. U upravljačkome dijelu Izvješća naglašena je visoka razina transparentnosti – svi ključni dokumenti javno su dostupni, a financijsko poslovanje podliježe državnomu i vanjskomu nadzoru. Štoviše, Institut surađuje s organizacijama civilnoga društva na jačanju fiskalne transparentnosti i uključivanju građana u proračunske procese. Posebno se ističu višegodišnje aktivnosti Instituta u praćenju proračunske transparentnosti lokalnih jedinica, uz kontinuiranu organizaciju javnih događanja, poput prezentacija i okruglih stolova, o temama od javnog interesa. U narednome razdoblju aktivnosti će se usmjeriti na povećanje energetske učinkovitosti, poticanje održive mobilnosti i optimizaciju službenih putovanja te razvoj istraživanja s naglaskom na poveznice između održivosti i javnih financija.

Ostale publikacije

Institut za javne financije ima bogatu izdavačku djelatnost te, uz **knjige** iz područja javnih financija, izdaje i stručne časopise – *Porezni vjesnik* i *Carinski vjesnik*. Također se redovito objavljuju i njihova posebna izdanja, *Porezni priručnici* i *Carinski priručnici*.

Uz redovita izdanja stručnih časopisa, objavljuju se i posebni brojevi u kojima se obrađuju teme iz poreznoga sustava te carinskoga i trošarinskoga sustava Republike Hrvatske i Europske unije.

Za časopise pišu stručnjaci iz Porezne uprave i Carinske uprave koji donose novosti iz zakonodavstva, korisne primjere iz prakse, upute i mišljenja te odgovaraju na pitanja iz struke. Namijenjeni su poreznim i carinskim savjetnicima, stručnjacima za računovodstvo i financije, pravnim stručnjacima i savjetnicima te svim fizičkim i pravnim osobama koje se u svojem poslovanju susreću s poreznim i carinskim temama.

U 2026. je objavljen jedan **poseban broj** *Poreznoga vjesnika* (porezni priručnik): *Porez na dodanu vrijednost s komentarom*.

Stručni časopisi (pretplata za 2026.) kao i brojne **knjige** – udžbenici, monografije i prijevodi – mogu se naručiti putem **narudžbenice**.

NEWSLETTER

Povremeno glasilo
Instituta za javne
financije

Institut za javne financije javni je znanstveni institut, usmjeren na ekonomska, pravna i institucionalna pitanja javnih financija i javnog sektora.

Newsletter Instituta za javne financije povremeno je glasilo u kojemu se objavljuju kratki prikazi radova kojima su autori/suautori istraživači Instituta za javne financije, a objavljeni su u znanstvenim časopisima ili radnim materijalima o kojima zainteresirani čitatelji više mogu doznati s pomoću poveznica.

U *Newsletteru* se najavljuju događanja, projekti i publikacije Instituta za javne financije te se izvještava o njima.

Izdavač:

Institut za
javne financije

Smičiklasova 21, Zagreb

Tel.: (+385 1) 4886 444

E-adresa: ured@ijf.hr

www.ijf.hr

